

Sygn. akt I UK 156/16

POSTANOWIENIE

Dnia 21 lutego 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Bohdan Bieniek

w sprawie z odwołania W. B.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w K.
o zasiłek chorobowy,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 21 lutego 2017 r.,
skargi kasacyjnej ubezpieczonego od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i
Ubezpieczeń Społecznych w K.
z dnia 17 września 2015 r., sygn. akt V Ua (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w K. wyrokiem z dnia 17 września 2015 r., oddalił apelację W. B. od wyroku Sądu Rejonowego w K. z dnia 5 grudnia 2014 r., mocą którego oddalono odwołanie ubezpieczonego od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w K. z dnia 27 listopada 2013 r., 15 stycznia 2014 r., 28 stycznia 2014 r., 26 lutego 2014 r., 27 marca 2014 r. o zasiłek chorobowy.

W ocenie Sądu Okręgowego, zgromadzony w sprawie materiał dowodowy nie pozostawia żadnych wątpliwości. Poczynione w sprawie ustalenia faktyczne, w oparciu o złożoną w sprawie opinię są prawidłowe. Na podstawie wniosków opinii ustalono, że W. B. z dniem 30 lipca 2013 r. odzyskał zdolność do pracy. Z powodu schorzenia neurologicznego ubezpieczony przebywał na zasiłku chorobowym od dnia 25 kwietnia 2013 r. do dnia 30 lipca 2013 r. i od dnia 7 października 2013 r. do

dnia 6 kwietnia 2014 r. Natomiast w okresie od dnia 30 lipca 2013 r. do dnia 7 października 2013 r. ubezpieczony był zdolny do pracy. Z ustaleń Sądu pierwszej instancji wynika, że przerwa pomiędzy ostatnim dniem udokumentowanego zachorowania przez W. B. na schorzenie neurologiczne, a ponownym jego zachorowaniem na to samo schorzenie z dniem 7 października 2013 r. (po uprzednim odzyskaniu po 2 października 2013 r. zdolności do pracy) trwała powyżej 60 dni. W świetle art. 9 ust. 2 ustawy o świadczeniach pieniężnych w razie choroby i macierzyństwa, mogłoby to stanowić przesłankę do rozpoczęcia liczenia nowego okresu zasiłkowego od dnia 7 października 2013 r. Jednakże, w ocenie Sądu Okręgowego, na co słusznie wskazał Sąd Rejonowy w K., powyższe okoliczności nie są wystarczające do przyznania wnioskodawcy prawa do zasiłku chorobowego za okres od dnia 7 października 2013 r. i za cały dalszy okres nieprzerwanej niezdolności do pracy zakończonej w dniu 6 kwietnia 2014 r. Istotną bowiem kwestią w sprawie wnioskodawcy jest opóźnienie w zapłacie składki na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe za miesiąc październik 2013 r. Organ rentowy nie wyraził zgody na opłacenie przedmiotowej składki po terminie, a następnie decyzją z dnia 3 marca 2014 r. (nr 1/2014) ZUS O/Kielce wyłączył wnioskodawcę z dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego jako osobę prowadzącą działalność gospodarczą od dnia 2 października 2013 r. Od tej decyzji wnioskodawca nie wnosił odwołań. W tej sytuacji od dnia 7 października 2013 r. W. B. nie podlegał dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu i brak było podstaw do wypłaty zasiłku chorobowego.

Skargę kasacyjną od wyroku Sądu Okręgowego w K. wywiódł W. B., zaskarżając wyrok ten w całości. Skarżący wskazał jako podstawy kasacyjne naruszenie prawa procesowego:

- art. 386 § 4 k.p.c. przez jego pominięcie i nierozpoznanie istoty sprawy w zakresie odwołania W. B. od niewydania decyzji w przedmiocie wyrażenia zgody na opłacenie składki z tytułu ubezpieczenia chorobowego po terminie i roszczenia W. B. o wydanie takiej zgody (przywrócenie terminu);

- art. 477¹⁴ § 3 k.p.c. w zw. z art. 476 § 3 k.p.c. w zw. z art. 83 ust. 3 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych w zw. z art. 386 § 4 k.p.c. w zw. z art. 14 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 13 października 1998 r.

o systemie ubezpieczeń społecznych;

- art. 477¹⁴ § 3 k.p.c. w zw. z art. 476 § 3 k.p.c. w zw. z art. 83 ust. 3 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych w zw. z art. 386 § 4 k.p.c. w zw. z art. 14 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych:

- art. 477⁹ § 1 k.p.c. w zw. z art. 477¹⁰ § 1 i 2 k.p.c.

W świetle podniesionych zarzutów skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania oraz rozstrzygnięcia o kosztach postępowania kasacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący, wobec istnienia zagadnienia budzącego poważne wątpliwości, powołał się na potrzebę dokonania wykładni przepisów wywołujących rozbieżności w orzecnictwie sądów oraz na oczywistą zasadność wniesionego środka zaskarżenia.

Sąd Najwyższy zważył co następuje:

Skarga kasacyjna nie podlega przyjęciu do rozpoznania, nie występują bowiem w sposób oczywisty okoliczności, które uzasadniałyby jej rozpoznanie. Niewątpliwie wymogiem formalnym skargi (art. 398⁴ § 2 k.p.c.) jest wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania i jego uzasadnienie. Wymieniona powinność ma na celu uruchomienie instytucji „przedsądu”, czyli posiedzenia w gestii przyjęcia albo odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej. Przepis art. 398⁹ § 1 k.p.c. ustanawia zamknięty katalog okoliczności uzasadniających przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania. W ten sposób wyznacza ramy badawcze przedsądu.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazuje na trzy okoliczności wymienione w powołanym wyżej art. 398⁹ § 1 k.p.c., a mianowicie występowanie istotnego zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.), potrzebę wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecnictwie (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.) oraz oczywistą zasadność skargi (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.). Nie chodzi też o formalne powołanie się na wybraną podstawę, lecz o jej jurydyczne uzasadnienie. Stąd skarżący jest

zobowiązany do przedstawienia wyводу prawnego, uzasadniającego jego pogląd, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów oraz, że skarga jest oczywiście uzasadniona. Jednocześnie, w ocenie Sądu Najwyższego mnogość okoliczności uzasadniających przyjęcie skargi do rozpoznania, ujętych w skardze nie przyczynia się do skuteczniejszego uzasadnienia takiego wniosku.

W przedmiocie pierwszej podstawy wnioskodawca zwrócił uwagę na występowanie istotnego zagadnienia prawnego. Istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest zagadnienie nowe, nierozwiązane dotąd w orzecznictwie, którego rozstrzygnięcie może przyczynić się do rozwoju prawa. Jak wyjaśniono w orzecznictwie Sądu Najwyższego przedstawienie okoliczności, uzasadniających rozpoznanie skargi kasacyjnej ze względu na występujące w sprawie istotne zagadnienie prawne, polega na sformułowaniu tego zagadnienia i wskazaniu argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Konieczne jest wyjaśnienie, jakie zagadnienie prawne występuje w sprawie i dlaczego jest ono istotne (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 15 czerwca 2016 r., V CSK 4/16 (LEX nr 2110562). Skarżący w sposób ogólny odwołał się do wymienionej wyżej przesłanki.

Sformułowanie pytania, w którym wyrażone zostaje zagadnienie prawne, musi, jak wielokrotnie wskazywał Sąd Najwyższy (np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 28 stycznia 2005 r., III PK 93/04) pozostawać w związku ze stanem faktycznym sprawy. Nie może jednak polegać na kwestionowaniu ustaleń faktycznych czy oceny dowodów dokonanej przez sąd odwoławczy. Działanie takie nie podlega bowiem kontroli Sądu Najwyższego w świetle art. 398³ § 3 k.p.c. Przedmiotem rozpoznania sprawy z zakresu ubezpieczeń społecznych jest odwołanie od decyzji organu rentowego. Treść zaskarżonych decyzji, w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych, wyznacza zakres rozpoznania sprawy.

Lektura treści pytania prowadzi do wniosku, że skarżący swym działaniem pragnie osiągnąć taki efekt za pomocą negacji ustaleń Sądu drugiej instancji w zakresie określenia, czy dopuszczalne jest przyjęcie pewnego stanu faktycznego, przybierającego postać nieuiszczenia składki z tytułu ubezpieczenia chorobowego

w terminie za fakt, który rzeczywiście nastąpił. Ustaleń tych Sąd Najwyższy zmienić nie może. Nie można pod pretekstem naruszenia prawa dążyć do podważenia dokonanych przez Sąd drugiej instancji ustaleń faktycznych. Sformułowane przez skarżącego zagadnienia prawne zmierzają w istocie do podważenia suwerennej i niepoddającej się kontroli kasacyjnej sędziowskiej oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13 stycznia 2010 r., II PK 248/09, LEX nr 1663571).

Kolejne wybrane przez skarżącego podstawy przedsądu uwidaczniają błąd logiczny w konstrukcji podstaw przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Jeżeli skarżący wskazuje na przepisy prawa, których stosowanie w praktyce wywołuje rozbieżności, czy też przepisy prawa wymagające wykładni, to z natury rzeczy nie mogą one równocześnie przemawiać za oczywistością wniesionego środka. Co jest sporne nie może być oczywiste, a zatem co najmniej jedna z wybranych podstaw założenia jest fałszywa.

Przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ze względu na przesłankę z art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. wymaga wykazania, że chodzi o wykładnię przepisów prawa, których treść i znaczenie nie zostały dostatecznie wyjaśnione w dotychczasowym orzecznictwie lub, że istnieje potrzeba zmiany ich dotychczasowej wykładni, podania na czym polegają wątpliwości związane z jego rozumieniem oraz przedstawienia argumentacji świadczącej, że wątpliwości te mają rzeczywisty i poważny charakter, nie należą do zwykłych wątpliwości, które wiążą się z procesem stosowania prawa (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 20 maja 2016 r., V CSK 692/15, LEX nr 2054493). W zakresie tej podstawy skarżący wybrał metodę ilościową, wskazując na szereg przepisów prawa procesowego. Przy czym, w ocenie skarżącego, z uwagi na naruszenie tego samego spektrum powołanych przepisów prawa, skarga jest oczywiście uzasadniona.

Oceniając siłę argumentacji uzasadnienia wniosku w tej płaszczyźnie, w pierwszej kolejności jawi się obowiązek oceny, czy w orzecznictwie występuje sugerowana rozbieżność. Z nią mamy do czynienia, jeżeli dana kwestia jest odmiennie wykładana w judykaturze Sądu Najwyższego. Wniosek skarżącego, jak i jego uzasadnienie w tej kwestii milczy. Jednocześnie skarżący, odwołując się w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania do poglądu Sądu

Najwyższego z dnia 7 stycznia 2013 r., (III UK 26/12, LEX nr 1276228), osłabia jedynie przedstawione przez siebie argumenty. W myśl bowiem stanowiska Sądu Najwyższego, pogląd, że odwołanie (które, zgodnie z art. 477¹⁰ § 1 k.p.c. powinno zawierać jedynie oznaczenie zaskarżonej decyzji, określenie i zwięzłe uzasadnienie zarzutów i wniosków oraz podpis ubezpieczonego albo jego przedstawiciela ustawowego lub pełnomocnika), musi być adresowane do sądu lub zawierać stwierdzenie, aby w razie „nieuwzględnienia żądania zostało ono przekazane do rozpoznania sądowi”, jest nietrafny, a według art. 477⁹ § 1 i § 2 zdanie pierwsze k.p.c., odwołania od decyzji organów rentowych wnoszą się na piśmie do organu, który wydał decyzję, lub do protokołu sporządzonego przez ten organ, w terminie miesiąca od doręczenia odpisu decyzji, a organ rentowy przekazuje niezwłocznie odwołanie wraz z aktami sprawy do sądu z zachowaniem przepisów odrębnych. Jeżeli więc odwołanie spełnia wymagania art. 477¹⁰ § 1 k.p.c. oraz zostało złożone w sposób i w terminie określonym w art. 477⁹ § 1 k.p.c., to organ rentowy przekazuje je niezwłocznie właściwemu sądowi. Przenosząc powyższe uwagi na grunt przedmiotowej sprawy, należy podkreślić, że podstawą rozstrzygnięcia sądów *meriti* była decyzja z dnia 3 marca 2014 r., (nr [...]), mocą której ZUS O/K. wyłączył wnioskodawcę z dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego, jako osobę prowadzącą działalność gospodarczą od dnia 2 października 2013 r. Od tej decyzji wnioskodawca nie wniósł odwołania. W konsekwencji decyzja ta jako prawomocna jest decyzją ostateczną.

Należy podkreślić, że w toku postępowania w sprawie Sąd Okręgowy uzupełnił postępowanie dowodowe tylko w zakresie ustalenia zgodności z przepisami prawnymi odmowy przywrócenia wnioskodawcy terminu do uiszczenia składki na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe za miesiąc październik 2013 r. W ocenie Sądu Okręgowego Oddział ZUS w K. prawidłowo odmówił wnioskodawcy przywrócenia terminu do uiszczenia składki na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe za miesiąc październik 2013 r. i w konsekwencji wyłączył go z tego ubezpieczenia od dnia 2 października 2013 r.

Opierając wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania na przyczynie z art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c., skarżący powinien wskazać, na czym polegają poważne wątpliwości związane ze stosowaniem tych przepisów wraz z podaniem

doktrynalnego lub orzeczniczego źródła tych wątpliwości (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, Biuletyn SN 2002 nr 7, s. 10). Oznacza to, że przepis nie doczekał się jeszcze wykładni, bądź niejednolita jego wykładnia wywołuje rozbieżności w orzecznictwie sądów, które skarżący powinien przytoczyć (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 15 października 2002 r., II CZ 102/02, LEX nr 57231). Skarżącego obciążał obowiązek przedstawienia odrębnej i pogłębionej argumentacji prawnej wskazującej na zaistnienie powołanej okoliczności uzasadniającej przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, zawierającej szczegółowy opis tego, na czym polegają poważne wątpliwości interpretacyjne (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 8 lipca 2009 r., I CSK 111/09, LEX nr 570112; z dnia 12 grudnia 2008 r., II PK 220/08, LEX nr 523522). W tej kwestii skarga nie realizuje wymienionych wyżej obowiązków, co wyklucza jej nadanie dalszego biegu.

Odnosnie do podstawy z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., przypomnieć należy, że oczywiste jest to, co jest widoczne bez potrzeby głębszej analizy, czy przeprowadzenia dłuższych badań lub dociekań. Skarżący musi zatem wykazać, że wyrok zapadł z oczywistym, rażącym naruszeniem przepisów prawa lub podstawowych zasad obowiązujących w praworządnym państwie, widocznym na pierwszy rzut oka, bez konieczności przeprowadzenia bardziej szczegółowej analizy (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 17 marca 2016 r., II CSK 611/14, Legalis nr 1430479). Oceniając wniosek skarżącego, pod kątem tego parametru, rysuje się iluzoryczne spostrzeżenie, że niezbędne warunki zostały przez niego spełnione. Rzecz jednak nie zamyka się w stwierdzeniu naruszenia przepisów prawa, lecz w odmiennej ocenie okoliczności faktycznych sprawy, tj. zasadności odmowy wyrażenia przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych zgody na opłacenie składki po terminie.

W niniejszej sprawie nie zachodzą przesłanki przyjęcia skargi do rozpoznania - nie występuje wskazane we wniosku istotne zagadnienie prawne ani potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości. Na akceptację nie zasługuje także podstawa przedsądu wymieniona w treści art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Mając powyższe na uwadze orzeczono w myśl art. 398⁹ § 2 k.p.c.

I.n